

Organitzacions internacionals i biodiversitat ►

CDB ►

La Convenció sobre Diversitat Biològica (CDB) és un acord jurídic internacional resultat de la Conferència de les Nacions Unides sobre el Medi Ambient i el Desenvolupament (la Cimera de la Terra) de Rio de Janeiro el 1992. Està formada per 187 estats membres, els quals estan representats pels seus ministres de Medi Ambient. Segons l'article I, els seus objectius són tres: "la conservació de la diversitat biològica; l'ús sostenible dels seus components; i un repartiment just i equitatiu dels beneficis derivats de la utilització dels recursos genètics, en què s'inclou l'accés adequat als recursos genètics i la transferència adequada de les tecnologies pertinents". La CDB s'amplia per integrar un altre acord internacional, el Protocol de Cartagena sobre Bioseguretat, que "és el primer acord jurídic internacional que regula el moviment transfronterer d'organismes vius modificats (OVM) resultat de la biotecnologia moderna" (vegeu la seva pàgina web: <http://www.biodiv.org/biosafety>) el qual entra en vigor l'11 de setembre de 2003. Tant la CBD com el Protocol són administrats a través dels òrgans establerts per la Convenció, dels quals la Conferència de les Parts (COP) n'és el principal. Segons l'article 23 de la CDB, la COP està formada pels estats membres i manté una vinculació estreta amb el director executiu del PNUMA. Pren decisions a través d'un sistema de consens, i és responsable de les normes de procediment de la Convenció, incloent el dret d'establir altres cossos subsidiaris i les normes financeres que governen el Secretariat (Art. 23.3). Per la seva banda, el Secretariat organitza les reunions de la COP en les quals presenta les seves activitats (Art. 24). També coordina les activitats dels altres cossos subsidiaris i amb altres organitzacions internacionals, com el PNUMA i la FAO. La setena reunió de la COP (COP-7) ha tingut lloc a Kuala Lumpur (Malàisia) els dies 9 al 20 de febrer de 2004, amb els següents temes destacats: diversitat biològica muntanyosa; transferència de tecnologia i cooperació tècnica; i un programa per a la reducció de la pèrdua de diversitat biològica fins el 2010. Per a més informació es pot visitar la seva pàgina web a www.biodiv.org, en què, a més a més de desenvolupar la informació sobre el propi conveni (text, pla estratègic, òrgans del conveni) tracta els programes de diversitat de forma temàtica i intersectorial, i inclou una completa base de dades sobre les reunions que han tingut lloc i sobre les futures.

CITES ►

El Conveni relatiu al comerç internacional de les espècies amenaçades de la fauna i de la flora silvestres (CITES) sorgeix a la dècada dels anys seixanta fruit de la preocupació sobre la disminució d'espècies i l'impacte negatiu que hi tenia el comerç internacional. El Conveni es redacta el 1963 amb l'objectiu de controlar aquest comerç internacional i, el 1973, 80 països n'accepten el text que entra en vigor l'1 de juliol de 1975. En el seu web (www.cites.org) trobem documentació sobre els programes que realitza, documents oficials i la mateixa base de dades que el PNUMA. A més inclou textos i informacions sobre els registres i contingents d'exportacions, així com directives sobre el transport dels animals i les plantes, com també enllaços amb autoritats administratives i científiques nacionals del CITES (vegeu més informació a l'article de les pàgines 10 a 13).

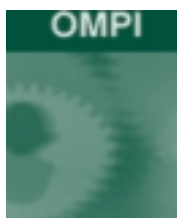
FAO ▶

Respecte al tema de la biodiversitat, l'Organització de les Nacions Unides per l'Agricultura i l'Alimentació (FAO) desenvolupa, en les reunions de l'organització que van del 1981 fins el 1983, l'Acord Internacional sobre els recursos fitogenètics per a l'agricultura i l'alimentació (denominat *International Undertaking*). Es tracta d'un procés en què els països industrialitzats i els països en desenvolupament discuteixen els temes de propietat i control sobre el germoplasma, els drets dels criadors de plantes, els bancs de gens, i la gestió dels recursos genètics per part de centres internacionals d'investigació agrícola. A diferència de la CDB, en aquest acord els estats membres estan representats pels ministres d'Agricultura, i el seu contingut se centra en el desenvolupament d'un règim d'intercanvi multilateral internacional, i no en els drets estatals de sobirania i les seves aplicacions nacionals. L'acord reconeix que "els recursos genètics de les plantes són una herència de la humanitat per a ser preservada i d'ús de lliure accés, per al benefici de les generacions presents i futures". Aquesta definició tan oberta va portar a ambigüitats relacionades amb la Carta original i en relació a d'altres acords internacionals, com ara la CDB, i va necessitar posteriors clarificacions. Al llarg dels anys noranta la FAO intenta harmonitzar els objectius de *l'International Undertaking* amb els de la CDB, i resoldre les diferències entre els països membres desenvolupats i els països membres en desenvolupament. En aquest sentit, molts estats membres consideraven que el text original era incomplet perquè deixava fora aspectes importants, com els drets dels agricultors i les mostres ex situ existents anteriorment a la CDB que no estaven tractades en cap dels dos textos. Així, el juny de 2001, es constitueix el Tractat Internacional sobre els Recursos Fitogenètics per l'Alimentació i l'Agricultura. Es pot trobar més informació a <http://www.fao.org/ag/cgrfa/itpgr.htm>.

OMC ▶

En el si de l'Organització Mundial de Comerç (OMC) es crea el Comitè de Comerç i Medi Ambient (CCMA) el 1994 per tal d'integrar els temes sobre medi ambient i desenvolupament sostenible amb el comerç. Concretament, el CCMA tracta la compatibilitat de l'Acord sobre els Aspectes dels Drets de Propietat Intel·lectual relacionats amb el Comerç (ADPIC) amb la Convenció sobre la Diversitat Biològica (CBD). Altres qüestions com la patentabilitat de formes de vida, els recursos genètics com un bé de comerç i la transferència de tecnologies són els aspectes més destacats d'aquest comitè. Per a més informació, es pot consultar el web de l'OMC: www.wto.org.

OMPI ▶

L'Organització Mundial de la Propietat Intel·lectual (OMPI) és l'organisme especialitzat de les Nacions Unides responsable de la promoció de la propietat intel·lectual en tot el món. Compta amb 180 estats membres. El 1998, donada la importància creixent de la relació existent entre la propietat intel·lectual i els recursos genètics, el coneixement tradicional i la biodiversitat, estableix un programa d'estudi sobre aquestes qüestions que consisteix en nou missions arreu del món per investigar les necessitats i les expectatives de les parts interessades. El resultat de les investigacions és la creació el 2000 del Comitè Intergovernamental sobre Propietat Intel·lectual i Recursos Genètics, Coneixements Tradicionals i Folklore, un fòrum en què es reuneixen els governs per debatre assumptes relacionats als temes principals sorgits dels següents contextos: l'accés als recursos genètics i a la distribució de beneficis; la protecció dels coneixements tradicionals, les innovacions i la creativitat; i la protecció de les expressions folklòriques. Per a més informació vegeu la següent pàgina web: <http://www.wipo.int/tk/es/index.html>.

PNUMA ▶

El Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient (PNUMA) es crea el 1972 per promoure una alta consciència sobre l'impacte humà global sobre el medi ambient. És l'organització més activa i amb més vincles relacionats amb la diversitat biològica i actua com un "catalitzador, advocat, educador i mediador per promoure l'ús assenyat i un desenvolupament sostenible del medi ambient global". Treballa amb altres organitzacions internacionals, incloent tota la família de l'ONU, els governs nacionals, les ONG, el sector públic i el sector privat per assolir els seus objectius. És també organització fundadora de la Convenció sobre Diversitat Biològica (CDB), el Conveni relatiu al comerç internacional de les espècies amenaçades de la fauna i de la flora silvestres (CITES) i la Convenció sobre la conservació de les espècies migratòries (CMS), entre d'altres. Està estructurat en vuit divisions principals i té sis oficines regionals. Al seu web (www.unep.org) es poden consultar les seves activitats, publicacions i últimes notícies. El PNUMA edita una revista sobre desenvolupament sostenible en castellà, francès i anglès anomenada *Our Planet* que es pot consultar a: <http://www.ourplanet.com>.

El 2000, PNUMA s'encarrega del Centre per a Controlar la Conservació Global (CCCG) que recull dades i avaluacions diverses sobre la biodiversitat global i manté una base de dades sobre espècies amb èmfasi en vegetació amenaçada. La seva pàgina web (www.unep-wcmc.org) està subdividida temàticament i fa la distinció entre hàbitats, espècies, regions, canvi climàtic, zones protegides, acords internacionals i política internacional. El centre col·labora estretament amb la unitat Informació sobre la Biodiversitat Global del PNUMA.

IUCN ▶

La Unió Mundial per a la Natura (IUCN) funciona com un intermediari entre els governs, les ONG, la societat i el món científic per promoure polítiques respectuoses amb el medi ambient. La seva missió és "influir, encoratjar i ajudar les societats del món a conservar la integritat i la diversitat de la natura i assegurar que l'ús dels recursos naturals sigui equitatiu i sostenible". Fundada el 1948, aquesta organització integra membres de 140 països, entre els quals 70 estats, 100 agències governamentals i més de 750 ONG, i té contractades 1.000 persones, a més de disposar de 10.000 científics voluntaris. El seu director general gestiona la Secretaria descentralitzada amb seu a Ginebra, que té les següents tasques principals: proporcionar consell i suport tècnic a les parts de les convencions internacionals; avaluar els llocs nomenats patrimoni mundial i vigilar les espècies amenaçades. La seva pàgina web (www.iucn.org) ofereix informacions diverses sobre els programes que desenvolupa per frenar l'extinció de les espècies i preservar la biodiversitat i una base de dades de les organitzacions i institucions sòcies, amb els seus corresponents enllaços. Existeix una oficina a Màlaga centrada en la Mediterrània: <http://www.iucnmed.org>

Patrick Webb Especialista en Relacions Internacionals